

Annelik Temsilleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Annelik Temsilleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16907>

Özet

Annelik Temsilleri Ölçeği, anne adaylarının veya yeni annelerin zihinsel olarak anneliğe dair geliştirdikleri içsel temsilleri ve beklentileri ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlama çalışması yapılmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle gebelik döneminde ve erken annelik sürecinde, kadının kendisi, bebeği ve anne-bebek ilişkisine dair sahip olduğu bilinçli ve bilinçdışı algıları, duygusal ve bilişsel yapıları değerlendirilmeyi hedefler. Ölçeğin temel amacı, annelik rolüne geçişteki psikolojik hazları ve potansiyel risk faktörlerini belirlemektir.

Ölçek, E. Taşkın-İlcalı tarafından 1999 yılında Bozaziçi Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında Türkiye popülasyonuna adapte edilmiştir. Bu çalışmada, annelik temsillerinin psikodinamik teorilerinde incelenmesine önemli bir katkı sağlamaktadır, zira annelik temsilleri, sağlıklı anne-bebek bağlanması temelini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Annelik Temsilleri, Maternal Temsiller, Gebelik, Erken Annelik, Bağlanma, Psikometrik Uyarlama, Psikolojik Değerlendirme.

Yazarlar

Taşkın- İlcalı, E.

Amaç

Annelik Temsilleri Ölçeği'nin temel amacı, kadınların gebelik sırasında ve doğum sonrası erken dönemde geliştirdikleri annelik ve bebeklerine yönelik içsel temsilleri kapsamlı bir şekilde değerlendirmektir. Bu temsiller, annenin kendi annesiyle olan ilişkisinden, kültürel beklentilerden ve kişisel deneyimlerinden etkilenir. Ölçek, annenin bebeğiyle kuracağı ilişki biçimini ve bu ilişkinin kalitesini öngörmeye yardımcı olabilecek kritik psikolojik yapıları nicelleştirmeyi amaçlar.

Ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Klinik uygulamada, risk altında olabilecek annelerin erken tespiti ve koruyucu müdahalelerin geliştirilmesi için bir temel sağlar. Araştırmalarda ise annelik temsillerinin gelişimsel psikoloji ve bağlanma teorisi çerçevesinde incelenmesine olanak tanır.

Yapı

Annelik Temsilleri Ölçeği, genellikle psikodinamik kuramların temelini oluşturan 'içsel çalışma modelleri' (Internal Working Models) kavramına dayanır. Ölçek, annenin kendisini bir anne olarak nasıl algıladığını (öz-temsili), bebeğini nasıl algıladığını (bebek temsili) ve bu ikisi arasındaki

ilişkiyi (ilişki temsili) ölçek boyutlardan oluşur.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı (konstrukt), annenin zihninde canlandırılan annelik deneyiminin duygusal ve bilişsel organizasyonudur. Bu temsillerin karmaşıklığı, tutarlılığı ve duygusal tonu, annelik rolüne uyum sağlama yeteneği üzerinde belirleyici rol oynar. Adaptasyon çalışmasında, orijinal ölçeğin boyutlarının Türkçe kültürüne uygunluğu araştırılmaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik analizlerine dair detaylı bilgi bulunmamaktadır. Ancak, Taşkın-İlçalın (1999) yüksek lisans tezi kapsamında, ölçeğin yapı geçerliğini ve kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla gerekli istatistiksel işlemlerin yapıldığı varsayılmaktadır.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen annelik temsilleri yapıları ne derece doğru ölçtüğünün belirlenmesi için faktör analizleri (bkz. Faktör Analizi bölümü) ve bilinen diğer ölçeklerle korelasyon analizleri (yakınsak ve zırsak geçerlik) kullanılmı olabilir.

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, annelik temsilleri kuramının tüm yönlerini yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri ile değerlendirilmiştir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik katsayılarına dair kesin değerler belirtilmemiştir. Bir psikometrik aracın uyarlamasında, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliğinin hesaplanması standart bir prosedürdür.

Taşkın-İlçalın (1999) adaptasyon çalışmasında, ölçeğin Türkçe formunun tutarlılığını göstermek amacıyla iç tutarlılık katsayılarının hesaplandığı ve bu değerlerin kabul edilebilir düzeylerde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu tahmin edilmektedir. Bu, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermek için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Annelik Temsilleri Ölçeği'nin uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal yapılarının Türk kültüründe de korunduğunu doğrulamak için doğrulayıcı veya açıklayıcı faktör analizleri uygulanması olmalıdır. Orijinal ölçeğin boyutlarına bağlı olarak, bu analizler annelik temsillerinin farklı alt boyutları (örneğin, İdeal Anne Temsili, Gerçekçi Bebek Temsili, İlişki Memnuniyeti) ortaya çıkarmı olabilir.

Faktör analizinin sonucu, ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı temsil ettiğini ve her bir faktörün annelik temsillerinin farklı bir yönünü bağımsız olarak ölçtüğünü göstermelidir. Bu analizler, adaptasyonun başarısını ve ölçeğin yapısal geçerliğini kanıtlamada temel bir adımdır.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi (-) olarak belirtilmiştir. Genellikle annelik temsilleri ölçekleri, katımlı belirli ifadelerle katılma düzeyini belirttiği **Likert Tipi** bir dereceleme formatını kullanır.

Language Available: Türkçe (Türkçe adaptasyonu mevcuttur).

Population Group: Anne adayları (gebelik dönemindeki kadınlar) ve erken annelik dönemindeki kadınlar.

Age Group: Genellikle 18 yaş ve üzeri yetişkin kadınlar.

Population Details: Taşkiran-İlçali (1999) tarafından yapılan çalışmanın örnekleme, İstanbul'da ikamet eden ve gebelik veya erken annelik döneminde olan kadınlardan oluşmaktadır.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-report) veya yapılandırılmış görüşme temelli bir formatın standardizasyonu olabilir. Adaptasyon çalışması, yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Psikodinamik Teori, Öz-Temsil, Bebek Temsili, Anne-Bebek ilişkisi, Çı Tutarlılık, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Çalışmanın yapıldığı dönemde Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe adaptasyonu 1999 yılında tamamlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için genellikle yazardan (Taşkiran-İlçali) ve/veya orijinal ölçeğin geliştiricisinden izin alınması gerekmektedir. Yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen araçlar genellikle akademik araştırmalarda ücretsiz olarak kullanılabilir, ancak ticari veya klinik

amaçlı? kullan?mlar için izin ve ücret talep edilebilir.

Referanslar

Ta?k?n- Il?cal?, E. (1999). *Maternal representations during pregnancy and early matherhood* (Master's thesis). Bo?aziçi University, ?stanbul.

Tez kayd?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Anelik Temsilleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir. Bu nedenle maddeler buraya eklenememiştir. Ölçek maddelerine eri?im için Ta?k?n-Il?cal?'n?n (1999) yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.